**Siirtymäsäännös FIFO-periaatteen käyttöönottoon apteekkiveron perustan määrittelyssä**

Apteekkariliitto on selvittänyt yhdessä apteekkijärjestelmätoimittajien ja apteekkien tilitoimistojen kanssa mahdollisuutta toteuttaa FIFO-periaatetta sellaisena kuin valtiovarainvaliokunta lausunnossaan esittää. Nykyisissä apteekkijärjestelmissä ei ole pakkauskohtaista seurantaa ostosta myyntihetkeen, jolloin FIFO-periaatetta ei voida tässä vaiheessa toteuttaa. Hallituksen esitys ei siis ole esitetyssä muodossaan toteutettavissa 1.1.2026.

FIFO-seuranta on rakennettavissa apteekkijärjestelmiin. Tämä vaatii kuitenkin riittävän pitkän siirtymäkauden, jotta muut apteekkijärjestelmiin kohdistuvat muutoshankkeet kuten Kanta-lääkityslistan rakentaminen pystytään varmistamaan. Toteutuessaan täydellisenä FIFO-periaatteen etuna on se, että kunkin lääkepakkauksen toteutunut hankintameno voidaan kohdistaa suoraan apteekkiveron alaiseen lääkemyyntiin, jolloin varaston ja hävikin osalta ei muodostu haasteita.

Jotta apteekkitalousuudistus saadaan kuitenkin toteutettua esitetyssä aikataulussaan 1.1.2026 alkaen, Apteekkariliitto esittää kahden vuoden siirtymäsäännöstä FIFO-periaatteen käyttöönottoon. Vuodesta 2028 alkaen voitaisiin noudattaa apteekkiverolain 5 § apteekkiveron perustan määritystä sellaisenaan.

Kahden vuoden siirtymäajaksi esitetään käytettäväksi kaikista apteekkijärjestelmistä tällä hetkellä yksiselitteisenä saatavaa lääkkeen myyntihetken lääketaksan mukaista tukkuhintaa. Myös tässä tapauksessa lääkevalmisteen hankintameno on kohdennettavissa suoraan apteekkiveron alaiseen lääkemyyntiin, eikä varastoja ja hävikkejä eikä apteekkiverosta vapautettuja myyntejä tarvitse erikseen huomioida. Lääkkeen myyntihetkellä tiedetään, mikä lääkemyynti ei ole apteekkiveron perusteeseen kuuluvaa, ostohetkellä tämä ei kaikilta osin ole tiedossa (mm. laitosmyynnin osalta). **Tässä esitetty malli on kesällä 2025 lausunnolla käyneen HE-luonnoksen mukainen.** Malli on selkeä, tasapuolinen, toteutettavissa ja valvottavissa. Myöskään apteekkiveron alaisen lääkevaraston arvostusperiaatteita ei tarvitse tässä mallissa erikseen ohjeistaa.

Apteekkiverosta vastaavan verohallinnon kanssa on käyty keskusteluja siirtymäsäännöksen lisäämisestä lakiin varmistamaan apteekkiuudistuksen toteutuminen vuoden 2026 alusta alkaen.

Mikäli siirtymäsäännöstä ei lakiin lisätä, lakia ei ole mahdollista noudattaa annetussa muodossaan vuoden 2026 alusta alkaen. Järjestelmätoimittajilla ei ole mahdollisuutta rakentaa kokonaan uudenlaista ERP-seurantaa 1,5 kuukaudessa. Apteekkijärjestelmät ovat apteekkien toiminnan kannalta kriittisiä järjestelmiä, joiden toimivuus ja toimintavarmuus tulee varmistaa kaikissa tilanteissa.

**Siirtymäsäännöksen pykälämuotoiluehdotus:**

*1.1.2026-31-.12.2027 välisenä aikana lääkemyynnistä saatava vastike lasketaan seuraavasti: Lääkemyynnistä saatava vastike määräytyy lääkkeiden myynnistä saatavan lääke-taksa-asetuksen mukaisen arvonlisäverottoman vähittäismyyntihinnan mukaan. Lääkemyynnin voittomarginaali on apteekkien arvonlisäverottomasta lääkemyynnistä saadun vastikkeen ja välittömästi myytyjen lääkkeiden arvonlisäverottomien ostohintojen erotus, johon on lisätty lääkelain (395/1987) 58 §:ssä tarkoitettu lääkkeen toimituseräkohtainen toimitusmaksu. Sekä vastike, eli vähittäismyyntihinta, että ostohinta määritetään myytävän lääkevalmisteen myyntihetken mukaan samalla tavoin, kuin lääketaksan mukainen lääkkeen vähittäishinta määritetään.*

Välittömästi myytyjen lääkkeiden arvonlisäverottomilla ostohinnoilla tarkoitettaisiin sitä, että myytyjen tuotteiden hankintahinta vähennettäisiin saadusta vastikkeesta. Täten apteekki ei voisi vähentää verotuksessa esimerkiksi vuoden lopulla varastoon hankittuja lääkkeitä. Välittömästi myytyjen lääkkeiden arvonlisäverottomilla ostohinnoilla tarkoitettaisiin asiakkaille myytävien lääkkeiden myyntihetken mukaista ostohintaa.